

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА
ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ**

**МАТЕРІАЛИ X ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
МЕНЕДЖМЕНТ ХХІ СТОЛІТТЯ:
ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ**

**Умань
22 жовтня 2020 р.**

*Рекомендовано до друку
вченою радою факультету менеджменту
Уманського національного університету садівництва
(протокол № 2 від 15 жовтня 2020 р.)*

Редакційна колегія:

ВЕРНЮК Н.О.	–	к.е.н., доцент, декан факультету менеджменту;
НОВАК І.М.	–	д.е.н., професор, завідувач кафедри менеджменту;
ТРАНЧЕНКО Л.В.	–	д.е.н., професор, завідувач кафедри туризму та готельно-ресторанної справи;
ПЕТРЕНКО Н.О.	–	д.е.н., професор, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування;
КОМІСАРЕНКО Н.О.	–	к.пед.н., доцент, завідувач кафедри української та іноземних мов;
МАШКОВСЬКА Л.В.	–	к.ю.н., доцент, завідувач кафедри соціально-гуманітарних і правових дисциплін;
КАРИЧКОВСЬКА С.П.	–	к.пед.н., доцент, заступник декана факультету менеджменту з наукової роботи.

Менеджмент ХХІ століття: проблеми і перспективи: матеріали Х Всеукраїнської науково-практичної конференції, 22 жовтня 2020 р. – Умань : ВПЦ «Візаві», 2020. - 270 с.

Збірник містить доповіді, розглянуті на Х Всеукраїнській науково-практичній конференції «Менеджмент ХХІ століття: проблеми і перспективи». У наукових матеріалах висвітлюються проблемні питання розвитку теорії та практики менеджменту в глобальному конкурентному середовищі.

Матеріали конференції розраховані на наукових співробітників, викладачів, аспірантів, студентів та фахівців у сфері менеджменту, економіки, фінансів, обліку та аудиту, маркетингу, туризму, готельно-ресторанної справи та гуманітарних дисциплін.

За достовірність інформації відповідальність несуть автори публікацій.

СЕКЦІЯ 7. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	
Богашко О. Л. СУЧАСНИЙ ПОЛІТИКО-ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ ПОНЯТТЯ «ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ».....	236
Булах І. І., Шиманська О. В. УСПІХИ РЕФОРМИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ.....	240
Вуйченко М. А., Калюжна Л. В. РОЛЬ ОЗЕЛЕНЕННЯ В УПРАВЛІННІ РОЗВИТКОМ ІНФРАСТРУКТУРИ СУЧАСНИХ МІСТ УКРАЇНИ.....	245
Вуйченко М. А., Михайлова Н. В. РОЛЬ ПАРКІВ В УПРАВЛІННІ ФОРМУВАННЯМ СПРИЯТЛИВОГО СЕРЕДОВИЩА МІСТА.....	247
Вуйченко М. А., Петренко А. П. УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ СІМЕЙ З ДІТЬМИ.....	249
Гайдай О. В. ФОРМИ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ В УКРАЇНІ.....	251
Kiforenko O. V., Redvanska L. P. PUBLIC GOVERNANCE OF THE HEALTHCARE SPHERE IN UKRAINE IN THE CONTEXT OF THE MEDICAL REFORM ..	254
Мовчанюк А. В. ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО ЯК МЕХАНІЗМ ВЗАЄМОДІЇ ВЛАДИ ТА БІЗНЕСУ.....	257
Мовчанюк А. В., Гарусова А. Ф. СУЧАСНІ КОМУНІКАЦІЇ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ.....	261
Мовчанюк А. В., Докійчук А. М. РОЛЬ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ В УПРАВЛІННІ СУСПІЛЬСТВОМ.....	264
Новак І. М., Суліма А. С., Івасько Т. М. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ.....	266
Світовий О. М. НАСТУПНИЙ ЕТАП РЕФОРМИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ: НОВИЙ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ УСТРІЙ УКРАЇНИ...	267

СЕКЦІЯ 7. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

СУЧАСНИЙ ПОЛІТИКО-ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ ПОНЯТТЯ «ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ»

Богашко О. Л.

к.е.н., доцент

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Сучасний етап розвитку світової економіки характеризується глобалізацією економічних, політичних, соціальних і культурних процесів. У цих умовах конкурентоспроможність країни багато в чому залежить від держави, ефективності публічного адміністрування. Термін «публічне адміністрування» не має поки що в вітчизняній науці соціологічного вираження і являє собою уявлення, уведене в політико-правовий дискурс.

Доцільно провести розмежування трьох термінів, які досить часто ототожнюються: управління, менеджмент і адміністрування. Управління в широкому розумінні може бути визначене, як діяльність одних людей, що об'єднують зусилля інших, для досягнення загальних цілей. Слово «управління» використовується також і в більш вузькому сенсі стосовно приватної та державної сфер. У першому випадку заведено говорити про менеджмент (бізнес-управління), а в другому – про адміністрування (державне управління).

Адміністрування носить «бюрократичний», а менеджмент – «діловий» характер. Насправді різниця полягає в тому, що менеджери впливають на соціальні організації (підприємства, установи), цілі яких задаються ззовні, а адміністратори – на соціально-територіальні спільноти (країна, регіон, місто, село), цілі яких формуються зсередини. На відміну від соціальних організацій, процес досягнення цілей в соціальних спільнотах носить не керований, а цілеспрямований характер. У багатьох країнах вживається, прийнятний аналог даного поняття – «публічне адміністрування» [1].

Публічне адміністрування має два значення. По-перше, відкритість, загальнодоступність, тобто здійснення адміністрування в присутності публіки. По-друге, громадський (відмінний від приватного) характер адміністративної діяльності.

У сучасному розумінні «публічність» відображає такі соціокультурні процеси, як соціальні дії людей, орієнтовані на загальний інтерес, загальне благо, їх досягнення за допомогою соціальних механізмів адміністрування; професійну діяльність політиків і чиновників щодо реалізації законодавчих, виконавчих, судових та інших владних повноважень держави з метою виконання її регламентно-регулюючих функцій в суспільстві.

Публічне адміністрування реалізується за допомогою інституційних суб'єктів: держави, державної служби, державного і муніципального управління, а також менеджменту в рамках стійких нормативно заданих статусно-рольових систем.

Основний адміністративно-політичний інститут – держава. Цей інститут відрізняється наступними ознаками: наявністю публічної влади, структурами та механізмами її функціонування (адміністративна та фінансова системи, армія, поліція, суди і т.д.); наявністю права, тобто правил поведінки, за допомогою яких закріплюється суспільний порядок; наявністю певної населеної території, межами якої обмежена дана державна влада; наявністю суверенітету; правом офіційно представляти суспільство; видавати нормативні акти, обов'язкові до виконання; здійснювати правосуддя.

Соціальне призначення держави полягає в тому, що воно розв'язує загальні питання, служить арбітром у вирішенні спорів, конфліктів і суперечностей між різними суб'єктами права, застосовуючи при цьому легалізований примус. Держава виступає гарантом прав і свобод людини. Вона виконує різноманітні функції. Держава – найважливіший регулятор суспільства, який потребує координації різних сфер людської діяльності, організації спільних для всіх, внутрішніх і зовнішніх цілей. Ці загальні цілі здійснюються за допомогою адміністративної функції.

Наступна функція держави – розподіл ресурсів. Вони концентруються завдяки стягуванню податків. Поряд з фінансами, держава володіє матеріальними цінностями (земля, надра, споруди та ін.). Ще одна важлива функція – захист загального інтересу, пов'язана зі збереженням суспільства, як способу існування людей. Якщо нависла загроза розпаду суспільства, як зсередини, так і ззовні, держава зобов'язана нейтралізувати або придушити сили, що діють проти даного суспільства. Інтеграційна функція держави виявляється в забезпеченні соціального порядку, стабільності та сталого розвитку наших суспільств. Держава за допомогою своїх органів і установ створює правові норми та контролює їх виконання. Тому можна виділити функцію соціального контролю.

Слід зазначити, що під впливом процесів глобалізації об'єктивно змінюється природа держави, її соціальний устрій, перерозподіляються функції держави на наднаціональний і субнаціональний рівні, формуються потреби в нових моделях публічного адміністрування: децентралізованих, поліцентричних, мобільних, інноваційних, що поєднують принципи державного і комерційного регулювання, нових форм індивідуальної свободи та відповідальності.

Таким чином, виклики глобалізації адресовані, в першу чергу, державі. Дискусії з цього приводу стають все більш запеклими. Позиції громадськості сьогодні діаметрально протилежні стосовно призначення держави.

Американська модель формулюється в концепції «Імперського суверенітету» здатного протистояти культурної дифузії «знизу» і космополітизму «зверху». Європейська модель зводиться до будівництва

«співтовариства спільнот», в якому держави делегують свої повноваження в наднаціональній структурі.

У теорії й практиці управління склалися два підходи до вдосконалення публічного адміністрування [2]:

1) ринково-ліберальний, виражений в концепції «нового менеджменту» і спирається на ринкову модель, відірвану від влади, в якій громадянин постає в образі споживача;

2) демократичного громадянства, представленого в концепції «рецептивного адміністрування», який покликаний служити громадянину, а не споживачу.

В даний час широке поширення у світі отримує «рецептивне адміністрування», збагачене теоріями демократичного громадянства, які розвивають уявлення попередніх концепцій. Адміністрація повинна бути рецептивною, сприйнятливою до інтересів і потреб громадянського суспільства. Вона покликана мислити стратегічно, але діяти демократично, визнаючи значущість і цінність громадянського суспільства. Така адміністрація повинна бути «розуміючою», яка бажає служити суспільству і, перш за все, громадянам. «Співучасть», «співчуття» припускають, що нова трансформація публічного адміністрування знаменує собою ще один крок до відкритості адміністративних установ для громадян.

Нові концепції публічного адміністрування дозволили в демократично розвинених країнах ліквідувати інституційну нероздільність влади, власності й управління. Держава і її система публічного адміністрування знаходиться під впливом процесів глобалізації.

Якщо для західних країн проблема інституціоналізації публічного адміністрування, відділення його від влади і власності вже вирішена, то для нас вона тільки постала на порядку денному. Важливий крок на шляху до розв'язання цієї проблеми – формування інституту державної служби, за допомогою якої регулюється професійна діяльність із забезпечення повноважень державних органів, які є складовою частиною державного апарату.

Адміністративні установи повинні надавати громадянам, соціальним групам і організаціям різноманітні послуги, піклуватися про задоволення їх потреб. Населення оплачує ці послуги й знаходиться в рівноправному положенні з чиновниками.

Істотні трансформації зазнає інститут державного управління. Термін «державне управління» трактується у нас досить широко, як управління суспільством в цілому. Термін «державне управління» можна прирівняти до «публічного адміністрування», яке має відношення до суспільства в цілому. Державне управління пов'язано з ним лише частково, а саме з державним сектором суспільства, його структурами, число яких різко скорочується в міру проведення адміністративної реформи в нашій країні.

Інститут державного управління регламентує діяльність суб'єктів державної влади: Президента, Уряду, законодавчих і судових органів. Цей

інститут виробляє норми й правила, які регулюють взаємовідносини органів державної влади. Він виконує розпорядчу функцію.

Інститут муніципального управління містить два аспекти: зовнішній і внутрішній. Він забезпечує зв'язок та взаємодію органів місцевого самоврядування з установами, покликаними здійснювати ці рішення (структури охорони здоров'я, освіти, дозвілля, транспорту, житлово-комунального господарства та ін.). Внутрішній аспект цих взаємин полягає у визначенні найважливіших питань місцевого значення, законодавчих актів, що регулюють діяльність структурних підрозділів адміністрації, а також муніципальних установ, організацій і підприємств, що відповідають за організацію певної галузі життєдіяльності.

Менеджмент – соціокультурний феномен США, він пояснює поведінку людей в організації з американської точки зору, американського досвіду управління, американської культури. Слід підкреслити, що менеджмент не виходить за рамки конкретної організації та не робить якої-небудь дії, що впливає на зовнішнє середовище. Це внутрішня діяльність керівника (диригент керує тільки оркестром, але не публікою, яка слухає музику).

Менеджмент – різновид бізнес-управління. У нашій країні він прижився в основному в комерційних організаціях. І все ж, як показує закордонний досвід, сучасні адміністративні установи трансформуються під впливом менеджменту.

На жаль, багато керівників державних і муніципальних організацій в нашій країні поки ще не стали менеджерами. Вони ігнорують сучасні правила досягнення успіху, не враховують соціокультурні особливості виробництва публічних послуг, а саме: 1) інтереси цивільних службовців, що забезпечують публічні послуги, та 2) потреби громадян, які потребують цих послуг [3].

Особливу роль в цьому відіграють людські ресурси державних і муніципальних організацій. Інститут менеджменту являє собою нормативи та правила підвищення професійного рівня фахівців, оцінку діяльності співробітників при їх обранні та кар'єри, системи заохочень, покарань і ін.

Публічне адміністрування розвивалося в академічному плані як невіддільна частина політичної науки, а менеджмент – економічної. В даний час в теорії та практиці управління спостерігається конвергенція, взаємопроникнення публічного адміністрування менеджменту. Ряд західних дослідників вдалися до спроб створити дисципліну «адміністративний менеджмент», в предметному полі якої був би здійснений міждисциплінарний синтез політичних, економічних і соціально-гуманітарних досліджень.

Ситуація, що склалася підіймає питання про підготовку управлінських кадрів різного рівня кваліфікації. У нашій країні поки що здійснюється навчання менеджерів для бізнес-структур, а також державних і муніципальних організацій. Але поряд з цим, потрібні кадри для більш широкої публічної сфери, що охоплюватиме інтереси громадянського суспільства і держави, влади й бізнесу.

Список використаних джерел:

1. Аль-Атті І. В. Публічне управління: сутність і визначення / І. Аль-Атті // *Аспекти публічного управління*. – 2018. – Т. 6. – № 8. – С. 35–41.
2. Богашко О. Л. Громадська роль суспільства в практиці забезпечення відкритості та прозорості публічного управління / О. Л. Богашко // *Матеріали X Ювілейної Міжнародної науково-практичної конференції «Європейський вектор модернізації економіки : креативність, прозорість та сталий розвиток» (18-19 квітня 2018 р.)*. Тези доповідей. Частина 3. – Харків : ХНУБА, 2018. – С. 312–315.
3. Богашко О. Л. Теоретико-методологічні аспекти публічного управління та адміністрування / О. Л. Богашко // *Сучасна парадигма публічного управління : Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції / За наук. ред. к.е.н., доцента Стасишина А. В.* – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 17–18 жовтня 2019 р. – Львів, 2019. – С. 180–183.

УСПИХИ РЕФОРМИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ

Булах І. І.

*викладач вищої кваліфікаційної категорії, викладач-методист
Відокремлений структурний підрозділ
Уманський фаховий коледж технологій та бізнесу УНУС*

Шиманська О. В.

*викладач вищої кваліфікаційної категорії, викладач-методист
Відокремлений структурний підрозділ
Уманський фаховий коледж технологій та бізнесу УНУС*

Сьогодні в Україні відбуваються трансформаційні процеси в системі адміністративно-територіального устрою задля підвищення ефективності діяльності органів місцевого самоврядування.

Україна як демократична держава, що обрала курс на євроінтеграцію, одним із трьох першочергових напрямів реформ визначила саме децентралізацію.

Децентралізація – це передача значних повноважень та бюджетів від державних органів органам місцевого самоврядування. Так, аби якомога більше повноважень мали ті органи, що ближче до людей, де такі повноваження можна реалізовувати найбільш успішно.

У теоретичних і практичних дослідженнях поняття «децентралізація» є багатоаспектним та розглядається різнопланово.

На семантичному рівні децентралізація (від латинського *de* – протиставлення, *centralis* – центральний) трактується як знищення, ослаблення або скасування централізації.

Тобто – це система розподілу функцій і повноважень між державним і місцевими рівнями управління із розширенням прав останніх. Роль децентралізації управління в процесах становлення інституту місцевого

**МАТЕРІАЛИ X ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**МЕНЕДЖМЕНТ ХХІ СТОЛІТТЯ:
ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ**

Видається в авторській редакції

Підписано до друку 29.10.2020 р. Формат 60x84/16.
Папір офсетний. Ум. друк. арк. 15,69
Тираж 100 прим. Замовлення № 2510

Видавничо-поліграфічний центр «Візаві»
20300, м. Умань, вул. Тищика, 18/19, вул. Садова, 2
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 2521 від 08.06.2006.
тел. (04744) 4-64-88, 3-51-33, (067) 104-64-88
vizavi-print.jimdo.com
e-mail: vizavi008@gmail.com
vizavisadova@gmail.com